Estonsko a Litvu se spotřebou 12,99 litrů čistého alkoholu na osobu za rok 2016 (přepočteno na osoby ve věku 15 let a výše). Více než polovinu spotřebovaného alkoholu tvoří pivo (1).

Denně nebo téměř denně konzumuje alkoholické nápoje 7,8 % populace (z toho 11,3 % mužů a 4,4 % žen) dle Výzkumu občanů 2018 od SZÚ, což odpovídá odhadem 690 tisícům osob v ČR, které alkohol konzumují denně nebo téměř denně. Tento počet je dlouhodobě stabilní (2). Dle informací o frekvenci pití a obvykle zkonzumovaném objemu alkoholu udaných respondenty (tj. za použití jiné metodiky než v případě dat WHO výše) byla odhadnuta celková roční spotřeba čistého alkoholu na 7,4 l na osobu s průměrnou denní spotřebou 17,1 g čistého alkoholu (19,8 g při vynechání abstinentů z výpočtu). Nejvyšší průměrná denní spotřeba alkoholu byla ve věkové skupině 45–64 let, a to 21,8 g čistého alkoholu na den (při zahrnutí pouze konzumentů alkoholu). Ve věkové skupině 25–44 let byla nejvyšší míra častého pití nadměrných dávek (60 a více gramů čistého alkoholu při jedné příležitosti alespoň jednou týdně), tento ukazatel se týkal 16,2 % osob v této věkové kategorii v porovnání s 13,7 % souboru bez ohledu na věk (3).

Z hlediska rozdělení rizikovosti pití alkoholu se v současné době již upouští od dříve užívaného pojmu bezpečné užívání alkoholu nebo bezpečná dávka alkoholu, jelikož požívání alkoholu v jakémkoli množství může představovat zdravotní riziko (4). Rizikovost pití alkoholu se dělí do čtyř kategorií – a) **úplná abstinence**, b) **nízkorizikové pití** (< 20 g čistého alkoholu denně u žen a < 40 g čistého alkoholu u mužů), c) **rizikové pití**, tj. užívání alkoholu s vysokým rizikem škodlivých důsledků v oblasti zdravotní, duševní, sociální, společenské atd. (≥ 20–40 g čistého alkoholu pro ženy a ≥ 40–60 g pro muže) a d) **škodlivé pití** (či užívání), tj. konzumace alkoholu, která již způsobuje poškození fyzického i duševního zdraví (≥ 40 g čistého alkoholu žen a ≥ 60 g u mužů) (2). Tento stav obvykle předchází závislosti, přičemž přechod od škodlivého pití **k syndromu závislosti** může být poměrně nenápadný. Diagnóza syndromu závislosti na alkoholu je pak definována jako přítomnost 3 a více z následujících projevů v posledních 12 měsících: silná touha či nutkání pít alkohol; ztráta kontroly nad pitím alkoholu (vypití více, než

Tab. 1. *CAGE dotazník*

	ANO (1 bod)	NE (0 bodů)
C (cut down): Cítil jste někdy potřebu své pití snížit?		
A (angry): Jsou lidé ve vašem okolí podráždění a kritizují vaše pití?		
G (guilty): Měl jste někdy kvůli pití špatné pocity nebo pocity viny?		
E (eye-opener): Pil jste někdy alkohol ihned po ránu, abyste se uklidnil nebo se zbavil kocoviny? (tzv. ranní doušky)		

©Dr. John Ewing (Bowles Center for Alcohol Studies, University of North Carolina at Chapel Hill), český překlad https://www.adiktologie.cz/screeningovy-dotaznik-cage
Dle původních doporučení je skóre v dotazníku 2 a více klinicky signifikantní; pro zachycení všech potenciálně rizikových pacientů se doporučuje screening považovat za pozitivní již při skóre 1 a více. Orientačně skóre 1 ukazuje možné ohrožení, skóre 2 podezření na závislost a skóre 3 a více vysokou míru pravděpodobnosti závislosti na alkoholu

Tab. 2. *AUDIT dotazník*

Otázka	0 bodů	1 bod	2 body	3 body	4 body
Jak často se napijete nějakého alkoholického nápoje?	Nikdy	Jednou měsíčně nebo méně často	2–4× měsíčně	2–3× týdně	4× nebo vícekrát týdně
Kolik sklenic alkoholického nápoje si dáte v typický den, kdy něco pijete? (označte počet sklenic alkoholického nápoje)	1 nebo 2	3 nebo 4	5 nebo 6	7 nebo 8	10 nebo více
Jak často vypijete šest nebo více sklenic alkoholického nápoje při jedné příležitosti?	Nikdy	Méně než jednou měsíčně	Každý měsíc	Každý týden	Denně nebo téměř denně
Jak často během posledního roku jste zjistil/a, že nejste schopen/schopna přestat pít, jakmile začnete?	Nikdy	Méně než jednou měsíčně	Každý měsíc	Každý týden	Denně nebo téměř denně
Jak často během posledního roku jste nebyl/a kvůli pití schopen/schopna udělat to, co se od vás normálně očekávalo?	Nikdy	Méně než jednou měsíčně	Každý měsíc	Každý týden	Denně nebo téměř denně
Jak často během posledního roku jste se potřeboval/a napít hned ráno, abyste se dostal do formy po nadměrném pití předešlý den?	Nikdy	Méně než jednou měsíčně	Každý měsíc	Každý týden	Denně nebo téměř denně
Jak často během posledního roku jste měl/a pocit viny nebo výčitek svědomí po pití?	Nikdy	Méně než jednou měsíčně	Každý měsíc	Každý týden	Denně nebo téměř denně
Jak často se během posledního roku stalo, že jste si nebyl/a schopen/schopna vzpomenout, co se stalo předešlý den večer, protože jste pil/a?	Nikdy	Méně než jednou měsíčně	Každý měsíc	Každý týden	Denně nebo téměř denně
Utrpěl/a jste vy nebo někdo jiný úraz v důsledku vašeho pití?	Ne		Ano, ale ne v posledním roce		Ano, během posledního roku
Měl někdo z vašich příbuzných nebo přátel nebo lékař výhrady kvůli vašemu pití nebo vám doporučoval s pitím přestat?	Ne		Ano, ale ne v posledním roce		Ano, během posledního roku

©Thomas F. Babor (Alcohol Research Center, University of Connecticut). Dotazník je volně ke stažení na https://auditscreen.org/cmsb/uploads/audit-czech.pdf
V dotazníku je možné získat 0-40 bodů (čím více bodů, tím větší míra rizika). Před vyplněním dotazníku je třeba pacienta upozornit, že jedním alkoholickým nápojem je v dotazníku myšleno přibližně 330 ml 10° piva, 100 ml 12,5% vína nebo 30 ml 40% destilátu (toto množství odpovídá 10 g čistého alkoholu)